

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 3. septembra 1862.

Sej pšenico zgodaj, da ti je rija in medena rosa ne napadate.

Umni kmetovavci so se prepričali, da se rija in medena rosa pšenici odvrne, ako se, kar je moč zgodaj poseje. Pri nas hitijo kmetovavci v jeseni s setevjo tako, da jo že kake 3 tedne pred sv. Mihaelom sejejo. Preden sv. Mihael pride, je že večidel vsa pšenica posejana, če le setve ne zadržuje neprenehano deževanje ali kakošne druge overe. Ržena setev mora navadno čakati, dokler se pšenica večidel ne poseje. V poprejšnih časih, ko se ni toliko pšenice sejalo, je bilo v tej reči vse drugače. Ko se je večidel rž že posejala, se je začela potem še le pšenica sejati. In po tem takem se je začela pšenična žetev potem, ko je bila rž že požeta; zdaj mora pa rž dostikrat čakati, in pride na vrsto, ko je že pšenica požeta, da ni prezrela in da se ji preveč zrnja ne otrése.

Začnimo tedaj pšenico zgodaj v jeseni sejati, in to delo moramo tako-le opravljati, če hočemo zgodnjo in bogato žetev. Novina, ki je čez leto v prahi ležala, in njiva, na kateri je, postavimo, ogršiča rastla, ki je za pšenično posetev namenjena, se morate zadnji teden mesca vélikega srpana (avgusta) za posetev preorati, da se oralna zemlja nekoliko posede. Preden se jame pšenica sejati in preden se setev dovrši, se morajo ostanki plevéla in strnišče z njive potrebiti, da se more pšenica brez vsega zadržka posejati. Kdor hoče pšenico na krompirišče ali repišče sejati, jo mora na krompirišče popred kakor na repišče sejati, zato se mora tudi krompir ali drugo korenstvo že pred ali saj okoli sv. Mihaela pokopati, da se koj za tem na spraznjeno njivo pšenica poseje. Poznejo setvo marsiktera napaka vremena zadene; ker tudi se mora gosteje sejati, je tedaj več semena potreba, gosteja posetev pa se tako ne ukorenini kakor bolj redka in potem takem tudi tako bogatega pridelka ne donáša, kakor una.

Allg. L. u. F. Z.

Gospodarske skušnje.

(Pri obsajanji ozkih potov s sadnimi drevesi) se mora le ena stran z drevesi zasaditi in sicer: če drži pot od jutra proti večeru, naj se sadijo na južni strani; pri tistem potu pa, ki drži od juga proti severju, posadi jih na večerno stran, da ne bodo njivam več sence kakor cesti prizadjale. To bi bila napaka, kajti kap z dreves sadeže preveč zamoruje, in manj je pridelka potem. Ob cestah naj se tudi le bolj take drevesa sadijo, ki bolj kviško (v piramide) kakor na širjavo rastejo.

(Mohor res dobra klaja). Mi imamo letos jako slabo letino; sena smo malo, otave pa nismo celó nič dobili; pšenice in rži je na slami več kot lani, al žalibog! zrnja pa na pol manj, ajda je slaba, koruza ravno taka, krompir je lep. Slaba nam poje, posebno za živino bo hudo. Jaz sem letos tudi v „Novicah“ priporočani mohor sejati, ki se je v tej veliki suši kaj dobro obnesel; dobra klaja je; konji ga kaj radi žrejo; priporočam ga tedaj vsa-

kemu. Ob enem pa se tudi gospodu Terpinc-u, predsedniku krajske kmetijske družbe lepo zahvaljujem, da so mi blagovoljno semena poslali.

Iz Iljašove.

Janez Kralj, posestnik.

Poduk

zastran pravega gleštanja domače živine zavoljo tega da ne zbolí in zastran tega, kaj naj stori kmetovavec kadar mu živina zbolí.

(Dalje.)

Koliko klaje gré živini.

Koliko klaje živini gré, se ne ravna samo po velikosti živine, temuč tudi potem, kakošna je in kako se rabi krma; zakaj živina naj ne dobi samo toliko živeža, kolikor ga za življenje potrebuje, temuč še toliko več, kolikor je treba, da more storiti, kar človek od nje terja. Ako hočeš, da ti bo konj bolj težke dela opravljal, mu moraš tudi več tečnega živeža dajati, kakor pa konju, kateri cele dni v hlevu stoji; brejo kravo, ktera mora v svojem telesu mladica rediti, zraven pa še tudi mleka dajati, moraš bolje rediti, kakor pa kravo, ktero imaš samo zavoljo mleka. Zdravju živine silno škodljiva vraža je tedaj, da morajo vse živinčeta enega plemena enako veliko klaje dobivati.

Premalo klaje je živinoreji največa škoda; kmetovavec nima samo velike zgube, ampak tudi živino napadejo bolezni, ktere se sicer ne izcimijo naglo in se ne spoznajo koj; prihajajo pa bolj in bolj hude in spodkopujejo zdravje živini tem več, čem dalje trpé. Prvo pravilo (regeljca) bodi vsakemu kmetovavcu, kateri hoče zdravo živino imeti, da naj raje manj živine redí, pa to naj dobro redí. Veliko živinčet mu ne pomaga nič, če nima toliko krme, da bi jih mogel tudi tečno rediti. Ne sodi pa krme po večem ali manjšem kupu, ampak na to posebno gledaj, ali je krma dosti redivna ali ne. Tako, postavimo, je vsakemu znano, da slama malo redí; daj jo živini veliko veliko, še celó toliko, kolikor je more požreti, živina se ti bo pa vendar slabo redila. Ravno taka je s krompirjem. Ako bi se živini krompir brez vsega družega dajal, bi ga, da bi se nasitila, veliko potrebovala, ne zredila bi se pa vendar ne, ker krompir malo prave moči krvi dá, če po njem tudi živina vampasta postane. Pri klaji mora tedaj kmetovavec tudi gledati, kako je redivna, ako hoče, da se mu živina po volji redí in da mu zdrava ostane. Prepičla reja je živini škodljiva, pa ravno tako ji tudi pretečen živež marsikako škodje, posebno če ga živina ni vajena, če se hitro od pičlega do zlo tečnega živeža prestavi, ali če se za drugačne dela rabi, kakor je bila vajena. Tako se dostikrat primeri, da začnejo konji za smoliko ali koliko bolehati, kateri so bili pred menj tečne krme vajeni, pa so naglo druge dobili. Ravno tako se lahko dostikrat vidi, da prav lahko konja klati začne, kateri je svojemu delu primeren živež dobival, pozneje pa več dni ni delal in vendar ravno tak živež imel. Kakor konjem, če ravno ne tako očitno, je tudi drugi domači živini škodljivo,